

รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
Model of Community Development According to the Sufficiency Economy
Philosophy, Ban Thungkrprong, Pakha Sub-district, Ban Na District,
Nakhon Nayok Province

เมธี ทรัพย์ประสพโชค

Metee Subprasopchock

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Public Administration, Phranakhon Rajabhat University

Email: metee2444@gmail.com

Received February 13, 2022; **Revised** August 29, 2022; **Accepted** August 31, 2022

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the effect of community development 2) factors related to community development 3) the community development model according to the Sufficiency Economy Philosophy in Ban Thungkrprong community, Pakha Sub-district, Ban Na District, Nakhon Nayok Province. It's mixed research. Quantitatively, a questionnaire of 205 people was used to analyze the data such as percentage, mean, and standard deviation. And qualitative use an interview by content analysis the results of the research were as follows: 1) The overall results of community development were at a high level, one aspect at a time. The birth of a community enterprise organization and model of learning and sustainable development of the community 2) The factors affecting community development as a whole were at a high level, one aspect at a time. People's learning self-reliance and the environment, society, and culture with the highest average, respectively, and access to factors affecting community development according to the Sufficiency Economy Philosophy in the community as a whole were at a high level. When considering each aspect, it was found that the support of the public and private sectors self-reliance and technology 3) The community development model consisted of 3 steps: (1) Understanding the factors affecting community development according to the philosophy of

sufficiency economy (2) Accessing the factors affecting development community according to the philosophy of sufficiency economy; and (3) Development, namely sustainable development. Good quality of life the birth of a community enterprise organization and model of learning.

Keywords: Model; Community Development; Sufficiency Economy Philosophy

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลของการพัฒนาชุมชน 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาชุมชน 3) รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เป็นการวิจัยแบบผสม โดยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม จำนวน 205 คน วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า 1) ผลของการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดี การเกิดองค์กรวิสาหกิจชุมชน และต้นแบบแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน ด้านการเรียนรู้ของประชาชน ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ และการเข้าถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ 3) รูปแบบการพัฒนาชุมชน มี 3 ขั้นตอน คือ (1) การเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) การเข้าถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (3) การพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การมีคุณภาพชีวิตที่ดี การเกิดองค์กรวิสาหกิจชุมชน และต้นแบบแห่งการเรียนรู้

คำสำคัญ: รูปแบบ; การพัฒนาชุมชน; ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทนำ

ประเทศไทยที่ผ่านมาได้ประสบปัญหาวิกฤตต่างๆ มากมาย ทั้งปัญหาการเมือง การปฏิวัติและการรัฐประหาร ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยนั้นก็สามารถผ่านอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้นมาได้ และมีความเจริญก้าวหน้าเท่าเทียมกับนานาอารยประเทศ อันเนื่องมาจากพระบารมีและพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ของปวงชนชาวไทย ซึ่งทรงพระราชทานแนวทางในการดำรงชีวิตที่เรียกว่า “ศาสตร์พระราชา (King Bhumibol's Science)” คือ วิทยาการองค์ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม (Holistic Quality of life) เพื่อพัฒนาความสุขของพลเมืองไทยอย่างยั่งยืน (Jitsuchon, 2017) ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Office of the National Economics and Social Development Council, 2012) ได้

เสนอรายงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) เกี่ยวกับการพัฒนาพลเมืองตามศาสตร์พระราชา เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาประเทศและพัฒนาคนของในหลวงรัชกาลที่ 9 โดยมีเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทาง มีการเสนอข้อคิดเชิงนโยบายในด้านต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ และได้มีการเผยแพร่ต่อผู้สนใจใน 166 ประเทศทั่วโลก (Mangkhang, 2018) “ศาสตร์พระราชา” โดยเฉพาะหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สามารถช่วยแก้ไขวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ประชาชนชาวไทยสามารถพึ่งพาตนเอง สร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

ชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง หมู่ที่ 12 ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เป็นชุมชนต้นแบบที่สามารถนำแนวทางของศาสตร์พระราชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริ ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านทุ่งกระโปรง ซึ่งแต่เดิมบ้านทุ่งกระโปรง เคยเป็นป่ารกเป็นที่อยู่ของสัตว์ป่านานาชนิด ต่อมาเมื่อได้มีการบุกเบิกพื้นที่ของผู้คนจนกลายเป็นพื้นที่เกษตร ครอบครัวยุคใหม่ของชาวชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ส่วนใหญ่เกือบทุกครัวเรือนนั้นทำอาชีพเกษตรกรรม เป็นครอบครัวขยายใช้แรงงาน คนในครอบครัวทำนาปลูกข้าวต่อยอดด้วยพืชไร่ เนื่องจากเป็นการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว จึงพึ่งพาการใช้สารเคมีในกระบวนการเพาะปลูกเป็นจำนวนมาก ผลที่ตามมาคือเกษตรกรยิ่งทำยิ่งมีหนี้สิน โดยเฉพาะช่วงเวลาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรปลูกพืชชนิดเดียวกันเป็นจำนวนมาก ราคาตกต่ำหนี้สินก็เพิ่มขึ้น และต่อมาผู้นำของชุมชนบ้านทุ่งกระโปรงในขณะนั้นได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทานแนวทางในการดำรงชีวิตแก่ปวงชนชาวไทย มาทดลองปฏิบัติเปลี่ยนการทำนา มาทำการผลิตแบบผสมผสาน ปลูกผักผลไม้ปลอดสารพิษโดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ และถ่ายทอดองค์ความรู้จากการทดลองปฏิบัติเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จนทำให้ชาวบ้านทุ่งกระโปรงประสบความสำเร็จ สามารถปลดหนี้สินได้ โดยใช้แนวคิดที่สำคัญ “ปลูกทุกอย่างที่เรากิน กินทุกอย่างที่เราปลูก ปลูกทุกอย่างที่เราขาย ขายทุกอย่างที่เราปลูก ทำทุกอย่างที่เราใช้ ใช้ทุกอย่างที่เราทำ เหลือแจกจ่าย เรากิน คนอื่นกิน ต้องปลอดภัยจากสารพิษ”

ผลจากการเดินตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ในปัจจุบันกลายเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจในการศึกษาหาความรู้อย่างมากมาย ผลจากการประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับชาวชุมชนบ้านทุ่งกระโปรงได้อย่างเหมาะสม จนกลายเป็นชุมชนต้นแบบของการสร้างแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สามารถต่อยอดไปสู่การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งของกลุ่มองค์กรชุมชนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน และถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นออกไปอย่างกว้างขวาง เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาผลของการพัฒนาชุมชน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาชุมชน รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง จนทำให้ประสบความสำเร็จในการบริหาร และการพัฒนาชุมชนให้มีวิถีชีวิตที่ดีตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถแก้ไขปัญหา และสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติ ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

3. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างกรอบแนวความคิดในการวิจัย และนำมาเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และอภิปรายผล คือ ผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเข้าใจ และการเข้าถึงในปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนบ้านทุ่งกระโปรง จำนวนทั้งสิ้น 420 คน เพื่อทราบขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณสูตรของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 205 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านทุ่งกระโปรง จำนวน 5 คน

พื้นที่การวิจัย ได้แก่ ชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2562 – พฤศจิกายน 2563

ทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการพัฒนาชุมชน

Phuangngam (2019) ให้ความหมายการพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงกระบวนการอย่างสร้างสรรค์มีโครงสร้างอย่างมีระเบียบแบบแผน หรือมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินการที่แน่นอน อาจจะเป็นการกระทำของภาครัฐหรือภาคเอกชน หรือความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ ของคนในชุมชน และ Mekwan (2012) ให้ความหมายการพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการที่มีลักษณะเฉพาะตัว ในการสร้าง การพัฒนา หรือการปรับเปลี่ยนเพื่อทำให้กลุ่มคนมีการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้มีความเจริญแตกต่างจากความเป็นอยู่เดิม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงอธิบายความหมายเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง มีอยู่มีกิน ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความโลภน้อย ไม่เบียดเบียนผู้อื่นพอประมาณ ตามอัตภาพและมีเหตุผล และในคู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตร และชนบท และด้านความมั่นคง (Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB) ยังระบุว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่ใช้เป็นแนวทางในการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปตามทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจให้เข้าทำต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และ

จำเป็นที่จะต้องมีการมีปฏิสัมพันธ์กันในตัวที่ดี เพื่อเผชิญต่อผลกระทบที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง โดยนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอน และในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างจิตใจของคนในประเทศโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และให้มีความรู้ที่เหมาะสมสามารถดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านวัตถุสังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จากสาระสำคัญของแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวมาโดยสรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คนในชุมชนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมี 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม เป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองอย่างมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ การดำเนินการ และการประเมินผลร่วมกัน เพื่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น และทำให้ชุมชนมีความเจริญก้าวหน้าแตกต่างจากความเป็นอยู่เดิม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ทบทวนแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อได้กรอบแนวคิดของการวิจัย การพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยใช้กรอบแนวคิดของการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การตั้งคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประเด็น คือ ผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง เป็นอย่างไร 2) การเข้าใจและการเข้าถึงปัจจัยต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง เป็นอย่างไร และ 3) รูปแบบของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ควรเป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 ลงพื้นที่เก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดแบบไม่เฉพาะเจาะจง (Non Purposive Sampling) และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในประเด็นเรื่องการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อประเมินผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุปการตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัยต่อไป เพื่อนำข้อมูลมาเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

- การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 5 ส่วน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) วุฒิการศึกษาสูงสุด 4) อาชีพ และ 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีลักษณะคำถามให้เลือกตอบ (Checklist) เลือกตอบเพียงข้อเดียว ตอนที่ 2 ผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตอนที่ 3 การเข้าใจ และการเข้าถึง ปัจจัยต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตอนที่ 4 การเข้าถึงปัจจัยต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ รูปแบบของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง

- การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มาใช้เป็นประเด็นสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) ผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง 2) การเข้าใจ และการเข้าถึง ปัจจัยต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง 3) รูปแบบของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ในประเด็นรูปแบบของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง อีกด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมอธิบายรายละเอียดการเก็บข้อมูลและความต้องการของประเด็นคำถามแต่ละข้อให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ แล้วเก็บแบบสอบถามคืน พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

- การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านทุ่งกระโปรง เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องสมบูรณ์และน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกต ใช้การจดบันทึกข้อมูล และบันทึกเสียงในกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการบันทึกเสียงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อนำมาเชื่อมโยงกับประเด็นต่างๆตามวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้ ส่วนที่ 1 ใช้จำนวน (N) และร้อยละ (%) ส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 ส่วนที่ 4 ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และส่วนที่ 5 ใช้การสรุปประเด็นต่างๆ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ไปในการจัดระเบียบข้อมูลเพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุป และตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย

- การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อประเมินผลการวิจัยเชิงคุณภาพ 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง 2) การเข้าใจ และการเข้าถึงปัจจัยต่อการพัฒนาชุมชนตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง และ 3) รูปแบบของการการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาทำการจัดระเบียบเพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุปตรวจสอบความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูล ด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นที่ตรงกันอย่างน้อย 3 คนขึ้นไป รวมถึงเอกสารและข้อมูลการสังเกต และนำมาสรุปตามประเด็นหลัก ประเด็นรอง และนำเสนอโดยการพรรณนา (Descriptive analysis) ต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 205 คน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.63 และเพศหญิง ร้อยละ 45.37 ส่วนใหญ่มีอายุ 51 – 60 ร้อยละ 38.32 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 86.95 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 68.43 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 57.39

2. การวิเคราะห์ปัจจัยพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพึ่งพาตนเอง 2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ด้านการเรียนรู้ของประชาชน 4) ด้านสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม 5) ด้านเทคโนโลยี และ 6) ด้านการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน รายละเอียดตามตารางที่ปรากฏดังนี้

2.1) การเข้าใจในปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการเข้าใจในปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ปัจจัยทางด้านการเข้าใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความเห็น	ลำดับ
1. ด้านการพึ่งพาตนเอง	3.89	0.28	ระดับมาก	2
2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	3.87	0.37	ระดับมาก	3
3. ด้านการเรียนรู้ของประชาชน	3.94	0.26	ระดับมาก	1
4. ด้านสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม	3.82	0.42	ระดับมาก	5
5. ด้านเทคโนโลยี	3.84	0.35	ระดับมาก	4
6. ด้านการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน	3.94	0.26	ระดับมาก	1
รวม	3.88	0.32	ระดับมาก	-

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การเข้าใจในปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

ด้านการเรียนรู้ของประชาชน ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.26) และ ด้านการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.26) รองลงมา คือ ด้านการพึ่งพาตนเอง ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.28) และ ลำดับสุดท้าย คือ ด้านการเข้าใจสภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.42) ตามลำดับ

2.2) การเข้าถึงในปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเข้าใจในปัจจัยด้านการพึ่งพาตนเองในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ด้านการพึ่งตนเอง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความเห็น	ลำดับ
ชุมชนมีความเข้าใจในหลักการของการพึ่งพาตนเอง	4.00	0.19	ระดับมาก	2
ชุมชนมีการวิเคราะห์ปัญหาและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพึ่งพาตนเอง	3.80	0.40	ระดับมาก	4
ชุมชนได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาชุมชนแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง	4.02	0.38	ระดับมาก	1
ชุมชนได้วิเคราะห์วิธีการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งพาตนเองที่ตนเลือกใช้เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของชุมชนได้	3.75	0.72	ระดับมาก	5
ชุมชนได้ร่วมกันสรุปแนวทางการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งพาตนเอง	3.91	0.56	ระดับมาก	3
รวม	3.89	0.28	ระดับมาก	-

จากจากรายการที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการเข้าถึงในปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.23) รองลงมา คือ ด้านการพึ่งพาตนเอง ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.32) และ ลำดับสุดท้าย คือ ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.37) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนบ้านทุ่งกระโปรง ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาอย่างยั่งยืน 2) การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และ 3) การเกิดองค์กรวิสาหกิจชุมชน และต้นแบบแห่งการเรียนรู้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมของผลการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

การพัฒนา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความเห็น	ลำดับ
1. การพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชน	3.90	0.34	ระดับมาก	3
2. การมีคุณภาพชีวิตที่ดี	3.98	0.22	ระดับมาก	1
3. การเกิดองค์กรวิสาหกิจชุมชนและต้นแบบ แห่งการเรียนรู้	3.92	0.35	ระดับมาก	2
รวม	3.93	0.30	ระดับมาก	-

ผลการวิเคราะห์ผลการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.22) รองลงมา คือ การเกิดองค์กร วิสาหกิจชุมชน และต้นแบบแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.35) และ ลำดับสุดท้าย คือ การพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชน ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.34) ตามลำดับ

4. รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ให้ประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การเข้าถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) การพัฒนาการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก คือ การเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การเข้าใจในการพึ่งพาตนเอง การเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าใจในการเรียนรู้ของประชาชน การเข้าใจในสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม การเข้าใจในด้านเทคโนโลยี และการเข้าใจในการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน ได้แก่ 1) การเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1.1) ด้านการพึ่งพาตนเอง พบว่า หลักการพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีความมั่นคงทางอาหาร มีการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และสามารถอยู่รอดได้ โดยมีอาชีพที่มั่นคง มีสุขภาพกายใจดี และมีสภาวะแวดล้อมที่ดี

1.2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า การที่คนในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรงได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนด้วยความเต็มใจและเท่าเทียมกัน ทั้งในด้านของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมแปรรูปวิสาหกิจชุมชนและกิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาหนี้สิน สังคมเมือง สุขภาพ และการทิ้งถิ่นฐาน และมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนชุมชน

1.3) ด้านการเรียนรู้ของประชาชน พบว่า จากประสบการณ์ที่ผ่านมา 20 ปี ได้มีหลายเรื่องราว หลายกิจกรรมที่เกิดขึ้น สาเหตุที่ทำให้คนในชุมชนเริ่มหันมาสนใจการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 ก็คือ ผลจากการทำไร่ ทำนา ทำให้ไม่พอใช้ พอกินในการดำรงชีวิต คนในชุมชนจึงเริ่มสนใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4) ด้านสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมในชุมชน พบว่า พื้นที่ในหมู่บ้านทุ่งกระโปรงได้ปรับเปลี่ยนและพัฒนาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเชื่อมโยง OTOP นวัตกรรมของชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ได้แก่ 1.4.1) ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีนิทรรศการและฟังบรรยายแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 1.4.2) บ้านแปรรูป เป็นกิจกรรมแปรรูปผลไม้ตามฤดูกาล ลองทำ ลองชิม 1.4.3) ชมทุ่ง เป็นการสัมผัสบรรยากาศท้องทุ่ง และวิถีเกษตร 1.4.4) สวนหนึ่งไร่พอ เป็นการทำเกษตรพอเพียงในพื้นที่จำกัด และ 1.4.5) ชมสวน เป็นการชมสวนเกษตรพื้นที่ 20 ไร่ และแปลงผักพื้นบ้าน 6) ตลาดทุ่งช้าง เป็นการเลือกซื้อสินค้าชุมชน ผลิตภัณฑ์ OTOP และอาหารพื้นถิ่น

1.5) ด้านการใช้เทคโนโลยี พบว่า การพัฒนาด้วยการใช้เทคโนโลยีต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของสังคมที่มีอยู่ ซึ่งต้องคำนึงถึงความต้องการของสังคมในอนาคต ต้องเป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้น จะต้องไม่เบียดเบียนคนในชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม แต่เป็นการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปและรอบคอบ ไม่ใช้การพัฒนาที่ต่อต้านเทคโนโลยี แต่มองว่าเทคโนโลยีนั้นสร้างสรรค์มากกว่าการทำลาย และ 1.6) ด้านการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน พบว่า การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนเป็นการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน ด้วยการกระจายข้อมูลข่าวสาร และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินชีวิตของครอบครัวและชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการริเริ่มทำธุรกิจที่ชุมชนเป็นเจ้าของและบริหารจัดการเอง ภายใต้ความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการบริหารจัดการด้านธุรกิจระหว่างชุมชน

ขั้นตอนที่สอง คือ การเข้าถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การเข้าถึงในการพึ่งพาตนเอง การเข้าถึงในการมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าถึงในการเรียนรู้ของประชาชน การเข้าถึงในสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม การเข้าถึงในด้านเทคโนโลยี และการเข้าถึงในการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน ได้แก่ 2) การเข้าถึงในปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

2.1) ด้านการพึ่งพาตนเอง พบว่า กระบวนการเรียนรู้ การพึ่งพาตนเองและการลงมือทำอย่างจริงจัง ลองทำเองก่อน ลองผิดลองถูก ถ้าเราตั้งใจทำกับมัน ดูแลเอาใจใส่ ทุ่มเทและจริงจังกับการทำเกษตร เขาก็จะให้ผลผลิตและผลตอบแทนที่ดีกลับมาโดยใช้ภูมิปัญญาผู้รู้เป็นผู้ถ่ายทอดแนะนำ

2.2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า การมีส่วนร่วมในพัฒนาชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งคนในชุมชนมองว่า ควรมีการจัดกิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้กิจกรรมต่าง ๆ ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ซึ่งกิจกรรมควรที่จะสามารถทำโดยอาศัยศักยภาพของคนในชุมชน มีการดำเนินชีวิตตามทางสายกลางอย่างมีเหตุมีผล อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3) ด้านการเรียนรู้ ของประชาชน พบว่า เป้าหมายสำคัญของการเรียนรู้ คือ การทำให้คนในชุมชนรู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรมบ่มเพาะให้มีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยสอดแทรกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่นรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมความเป็นไทย

2.4) ด้านสภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมในชุมชน พบว่า ชุมชนบ้านทุ่งกระโปรงส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร ซึ่งคนส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกร และก็มีบางส่วนที่ ประกอบอาชีพรับราชการ โดยปัจจุบัน

พื้นที่ในหมู่บ้านทุ่งกระโปรงได้ปรับเปลี่ยนและพัฒนาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเชื่อมโยง OTOP นวัตกรรมของชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

2.5) ด้านเทคโนโลยี พบว่า เทคโนโลยีที่จะนำมาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต การทำมาหากิน การต่อสู้กับปรากฏการณ์ธรรมชาติ และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของคนในชุมชนนั้น เทคโนโลยีจะมีลักษณะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากการที่คนในชุมชนต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชุมชนควรมีพื้นฐานมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้าน โดยการดัดแปลงแก้ไขความรู้พื้นฐานหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ เช่น การร่อนน้ำตั้นไม้ พืชผักทางการเกษตรเปลี่ยนจากคนมาใช้สปริงเกอร์แทน การทำมาหากิน มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ไร่ถัถั่วแทนควาย เป็นต้น และ 2.6) ด้านการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน พบว่า การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน เป็นการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเตรียมความพร้อมของชุมชน โดยการจัดวิทยากรฝึกอบรม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ทำให้คนในชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ยังมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริม การรวมกลุ่มทุกรูปแบบ และส่งเสริมให้องค์กรชุมชนเป็นตัวกลางในการรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากรัฐ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการทำงานร่วมกัน และนำไปสู่ขั้นตอนที่สาม คือ การพัฒนาชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่สาม คือ การพัฒนาการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การมีคุณภาพชีวิตที่ดี การเกิดองค์การวิสาหกิจชุมชน และต้นแบบแห่งการเรียนรู้ ดังนี้ 3) ผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.1) ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน พบว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงเป็นแนวคิดที่มีการผสมผสานกันระหว่างการพัฒนา การอนุรักษ์ และรวมไปถึงการตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน เป็นการพัฒนาที่จะสร้างความสมดุลให้กับชีวิตคนในชุมชนทั้ง 3 ด้าน คือ คนในชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ลดการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญอย่างเป็นองค์รวม คือ ต้องเป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้น

3.2) ด้านการมีคุณภาพชีวิตที่ดี พบว่า กิจกรรม ทุกกิจกรรมและทุกขั้นตอนที่เกิดขึ้นในชุมชนจะต้องเกิดจากการคิด ตัดสินใจ วางแผน และดำเนินการโดยคนในชุมชน การพัฒนาการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนให้มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของตนเองได้ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ความพอใจในการประกอบอาชีพของตน รวมถึงสภาพแวดล้อมภายในชุมชนดีขึ้น และคนในชุมชนมีความสุขมากขึ้น

3.3) ด้านการเกิดองค์การวิสาหกิจชุมชน และต้นแบบแห่งการเรียนรู้ พบว่า การเกิดวิสาหกิจชุมชน หรือต้นแบบแห่งการเรียนรู้ เกิดจากการมีส่วนร่วมของในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนด้วยความเต็มใจและเท่าเทียมกัน จึงมีการก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดนิทรรศการฟังบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีความโดดเด่นในเรื่องของสวนเกษตรอินทรีย์ผสมผสาน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยขออภิปรายผลโดยละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลของการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พบว่า 1) ด้านพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นควบคู่การพัฒนา และรักษาสกุลของธรรมชาติ ต้องคำนึงถึงการพัฒนาชุมชนโดยใช้ทางเทคโนโลยีที่ไม่ทำลายธรรมชาติ และเหมาะสมกับความต้องการในชุมชน เพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน 2) ด้านคุณภาพชีวิต คือ มีการพัฒนาอาชีพ เช่น การผลิตปุ๋ยเอง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความพึงพอใจในอาชีพของตน และมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน 3) ด้านการเกิดองค์กรวิสาหกิจชุมชน และต้นแบบแห่งการเรียนรู้ คือ มีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน การทำปุ๋ยอัดเม็ด การแปรรูปผลไม้ต่าง ๆ การปลูกผักปลอดสารพิษ การเลี้ยงสัตว์ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และกลุ่มโฮมสเตย์ สอดคล้องกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Office of the National Economics and Social Development Council, 2009) ได้กล่าวไว้ว่า พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงทอดพระเนตรเห็นความเสี่ยงของเศรษฐกิจสังคมไทยที่ต้องพึ่งพิงปัจจัยภายนอกสูง จากกระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้พสกนิกรชาวไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยการ “พึ่งตนเอง” สร้างพื้นฐานของความพอมีพอกินพอใช้ โดยวิธีการประหยัดและถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยจะต้องรู้จักประมาณตนและการดำเนินการด้วยความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และ “ทำตามลำดับขั้นตอน” สู่การ “ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” เมื่อพัฒนาตนเองและชุมชนให้เข้มแข็งแล้ว จะได้ “พัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงสู่สังคมภายนอกอย่างเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน” ต่อไป ส่วน Wiangamphol (2003) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น เป็นการพัฒนาความเป็นอยู่ในชีวิตให้ดีขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาและรักษาธรรมชาติ โดยการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงการพัฒนาใน 4 องค์ประกอบ นั่นคือ 1) ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การดำรงไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติให้เหมือนเดิมมากที่สุด ไม่เปลี่ยนแปลงอะไรมากมายนักหรือหากมีการเปลี่ยนแปลงก็ควรจะต้องมีการสร้างใหม่เพื่อชดเชยของเดิมที่สูญเสียไปให้มากที่สุด ทั้งนี้ การดำเนินงานนั้นต้องเป็นความร่วมมือกันจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐบาล ภาคสังคม และประชาชน ให้ความสำคัญทั้งระดับการวางแผนและการนำไปปฏิบัติ 2) สังคม คือ ประชาชนในสังคมนั้นจะต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น กินดีอยู่ดี มีชีวิตอยู่อย่างสงบสุข มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่น 3) จิตใจและมนุษย์ คือ มนุษย์ในสังคมนั้นจะต้องมีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจให้พร้อมต่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุขและพร้อมที่จะพัฒนาไปอีกขั้นเสมอ 4) เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจในสังคมนั้นจะต้องมีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ประชาชนในสังคมมีมาตรฐานชีวิตที่สูงขึ้น มีการผลิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรและเหมาะสมกับความต้องการของคนในสังคม มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ไม่เบียดเบียนธรรมชาติสอดคล้องกับแนวทางอนุรักษ์ธรรมชาติอันจะก่อให้เกิดความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเข้าใจ และการเข้าถึงปัจจัยต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พบว่า เกิดวิกฤตกับคนในชุมชน คือ คนในชุมชนมีหนี้สิน เกิดความแตกแยกไม่สามัคคีปรองดองกัน สุขภาพของคนในชุมชนไม่ดี รวมไปถึงการทิ้งถิ่นฐานเพื่อไปตั้งถิ่นฐานใหม่ที่อื่น จึงทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทำให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ มีการรวมตัวกัน และร่วมมือ

กันในการประกอบอาชีพ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้สังคมมีความน่าอยู่มากขึ้นและทำให้คนในชุมชนเกิดความอยู่รอดโดยมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น คือ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในชุมชน มีวิถีทำกินโดยใช้เกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสานทำให้เกิดเศรษฐกิจชุมชน คนในชุมชนมีรายได้สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ รวมถึงการได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากคนในชุมชน ศูนย์เรียนรู้ชุมชน แผนชุมชน ภาควิชาเครือข่าย องค์การภาครัฐและเอกชน สอดคล้องกับ Phuangngam (2019) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของชุมชนและท้องถิ่น สามารถพิจารณาถึงปัจจัยหรือมูลเหตุพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน คือ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ปัจจัยทางธรรมชาติ ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางการเมือง ส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารระหว่างสังคมที่มีความหลากหลาย และการกระทบกระทั่งกันระหว่างสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tansrisakul (2010) พบว่า ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการของธุรกิจชุมชน ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการด้านสังคมในชุมชน และปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการในส่วน of สิ่งแวดล้อมของชุมชน นั้นมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พบว่า การพัฒนาชุมชนนั้นต้องเริ่มต้นจากการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนร่วมขับเคลื่อนและประเมินกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการพัฒนาชุมชนที่วางไว้ คือ 1) นำปัญหาและสถานการณ์วิถีชีวิต วิถีทำกินของชุมชนมาวิเคราะห์ 2) เกิดกิจกรรมโครงการตามที่ได้วิเคราะห์จากเวทีของชุมชน 3) ดำเนินกิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ 4) สรุป/ติดตาม/ประเมินผล 5) ถอดองค์ความรู้/ถอดบทเรียน สอดคล้องกับ Ruangvatasilp (2017) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนโดยมีส่วนร่วมจะประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน นั่นคือ 1) การแนะนำนักวิจัยและการสื่อสารเป้าหมายในการวิจัยแก่ชุมชนได้รับทราบโดยทั่วกัน 2) การร่วมมือกันศึกษาและร่วมกันทำการวิเคราะห์ในปัญหาชุมชนที่เกิดขึ้น 3) การเติมองค์ความรู้ใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาให้แก่ชุมชน 4) การร่วมมือกันพิจารณารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนและมีความเป็นไปได้ที่จะนำมาปฏิบัติใช้จริง 5) การร่วมมือกันวางแผนการดำเนินการปฏิบัติตามแผนการที่ได้วางเอาไว้ 6) การปฏิบัติตามแผน และ 7) การติดตามและประเมินผลในโครงการของชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาชุมชนของ Wisojongkhram (2000) ซึ่งพบว่า ลักษณะการพัฒนาชุมชนของตำบลมะกรูด อำเภอดงพิกุล จังหวัดปัตตานี ซึ่งประสบผลสำเร็จมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการพัฒนาชุมชน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนทุกขั้นตอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kongsara, (2008) ที่ทำการศึกษากิจกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในชุมชนคอยรุตติกวา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนานอกจากจะมีการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการแล้วเนื้อหาและกิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับบริบททางสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนเป็นสำคัญ

สรุป

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยมีข้อสรุปเพื่อแสดงรูปแบบการพัฒนาการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วย **ขั้นตอนแรก** คือ การเข้าใจปัจจัยที่

ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การเข้าใจในการพึ่งพาตนเอง การเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าใจในการเรียนรู้ของประชาชน การเข้าใจในสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม การเข้าใจในด้านเทคโนโลยี และการเข้าใจในการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน **ขั้นตอนที่สอง** คือ การเข้าถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การเข้าถึงในการพึ่งพาตนเอง การเข้าถึงในการมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าถึงในการเรียนรู้ของประชาชน การเข้าถึงในสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม การเข้าถึงในด้านเทคโนโลยี และการเข้าถึงในการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน และนำไปสู่ **ขั้นตอนที่สาม** คือ การพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การมีคุณภาพชีวิตที่ดี การเกิดองค์การวิสาหกิจชุมชน และต้นแบบแห่งการเรียนรู้

๖ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในท้องถิ่นมากขึ้น โดยมี การสนับสนุนให้พัฒนาชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สถานที่ฝึกอบรม และวิทยากรที่มีความรู้ในเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อที่ประชาชนจะนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตอบสนองความต้องการของตนเองได้
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้นำและประชาชนอย่างทั่วถึง และมีการจัดประชุมผู้นำและประชาชนในชุมชน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชน และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

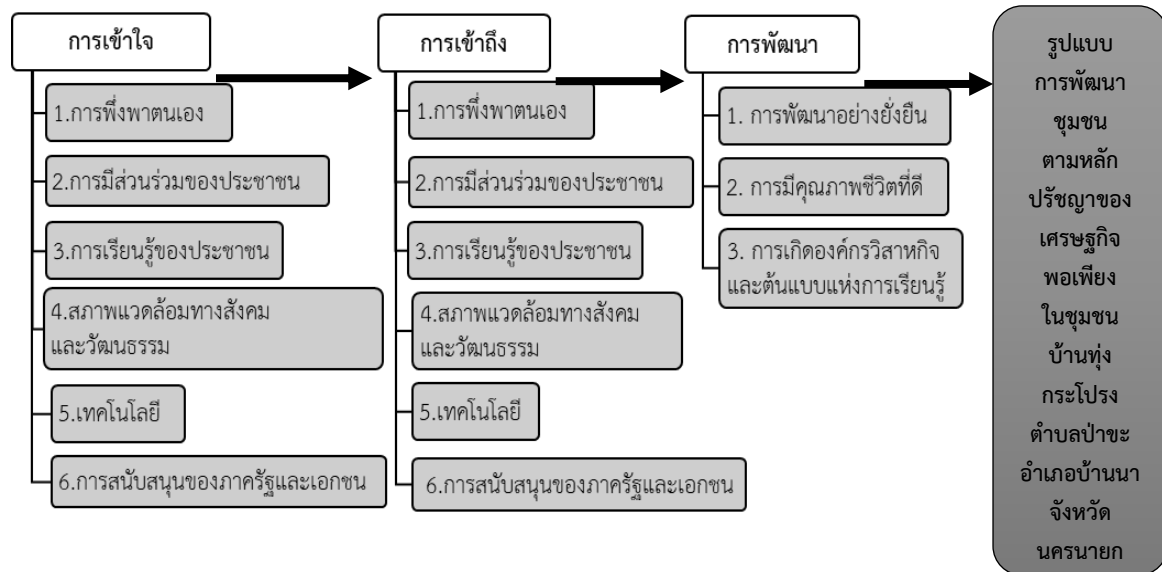
ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาในชุมชนพื้นที่อื่น ๆ เพิ่มเติมอาจทำให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยและรูปแบบในการพัฒนาชุมชนเพิ่มเติม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชนอย่างที่ยั่งยืน
2. ควรมีการวิจัยการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดนครนายก เพื่อศึกษาการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดขึ้นว่ามีผลอย่างไรต่อพฤติกรรมมนุษย์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีทำวิจัยในประเด็น คุณลักษณะของผู้นำชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะผู้นำชุมชนเป็นผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนให้เกิดความอย่างยั่งยืนต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

รูปภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

จากแผนภูมิภาพองค์ความรู้ใหม่ รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก สามารถอธิบายได้ดังนี้ **ขั้นตอนแรก** คือ การเข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การเข้าใจในการพึ่งพาตนเอง การเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าใจในการเรียนรู้ของประชาชน การเข้าใจในสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม การเข้าใจในด้านเทคโนโลยี และการเข้าใจในการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน **ขั้นตอนที่สอง** คือ การเข้าถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การเข้าถึงในการพึ่งพาตนเอง การเข้าถึงในการมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าถึงในการเรียนรู้ของประชาชน การเข้าถึงในสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม การเข้าถึงในด้านเทคโนโลยี และการเข้าถึงในการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน **ขั้นตอนที่สาม** คือ การพัฒนาชุมชน ได้แก่ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การมีคุณภาพชีวิตที่ดี การเกิดองค์กรวิสาหกิจชุมชน และต้นแบบแห่งการเรียนรู้ นำไปสู่ **ขั้นตอนที่สี่ และขั้นตอนที่สี่** คือ รูปแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านทุ่งกระโปรง ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

References

- Jitsuchon, S. (2017, June 13). *Inequality in Thai Society: Trends, Policies, and Policy-Driving Guidelines*. Thailand Development Research Institute, TDRI. <https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2017/06/Synthesis-Report-Year-2-Inclusive-Growth.pdf>

- Klongsara, N. (2008). *The Process of Local Development in Khoyruttakwa Community of Nongchock District in Bangkok Metropolis*[Master's Thesis, Phranakhon Rajabhat University].
- Mangkhang, C. (2018). *Knowledge of Curriculum and Teaching in Social Studies* (2nd ed.). Chulalongkorn University.
- Mekwan, C. (2012). *A Study of Sustainable Community Development Guidelines around the University*. Faculty of Arts and Sciences, Sisaket Rajabhat University.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2009). *Annual Report 2009*. National Economic and Social Development Board.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2012). *National Economic and Social Development Plan, No. 11, 2012–2016*. http://www.nesdb.go.th/download/article/article_20160323112431.pdf.
- Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB). (2015). *Handbook for Driving Development According to the Philosophy of Sufficiency Economy in the Agricultural and Rural Sectors and Security*. ORDPB.
- Phuangngam, K. (2019). *Community and Local Self-Governance* (2nd ed.). Dharmasarn.
- Ruangvatasilp, S. (2007). *Community Participation in Educational Management in the Service Area of Lomrad Wittaya School, Thoen District, Lampang Province*[Master's Thesis, Chiang Mai University].
- Tansrisakul, S. (2010). Factors Affecting Sustainable Community Development: A Case Study of Local Administration Organization in Maha Sarakham Province. *Chophayom Journal*, 21, 51–68. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejChophayom/article/view/8439/7195>
- Wiangamphol, W. (2003). *Sustainable Tourism Management in Thailand*. National Institute of Development Administration.
- Wisojongkhram, S. (2000). *The Community Development in Tambon Makood, Kokphoe District, Pattani Province*[Master's Thesis, Thaksin University].
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Harper and Row.